

Stockholms stad
Socialnämnden
105 35 STOCKHOLM

Socialförvaltningen
Stockholms stad

2019 -10- 2 1

Registraturet

Ärendet

Tillsyn av hem för vård eller boende (HVB) för barn och unga vid Rågsveds HVB i Stockholm.

Fokus för tillsynen har varit om barn och unga får en vård av god kvalitet samt uppföljning av tidigare beslut om dokumentation av lämplighetsbedömningar (IVO:s dnr. 8.4.2-32089/2018).

Beslut

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har konstaterat följande brister:

- Verksamhetens lokaler är inte anpassade så att de möjliggör en trygg och säker vård.
- Verksamhetens olika målgrupper innebär en risk för att vård av god kvalitet inte kan upprätthållas.

IVO begär med stöd 13 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL, att nämnden redovisar sin inställning till de brister som IVO konstaterat. Redovisningen ska även innehålla de eventuella åtgärder som nämnden har vidtagit eller planerar att vidta för att komma till rätta med bristerna. Redovisningen ska avslutas med uppgift om när åtgärden genomfördes eller kommer att genomföras.

Redovisningen ska ha kommit in till IVO senast den 22 november 2019. Om bristerna inte avhjälpas kan IVO komma att fatta beslut om att förelägga nämnden att vidta åtgärder. Ett föreläggande kan förenas med vite.

IVO har också sett brister avseende dokumentationen av lämplighetsbedömningar. Då nämnden har för avsikt att vidta åtgärder för att komma tillrätta med bristen ställer inte IVO krav i denna del, men kan komma att följa upp detta.

Skälen för beslutet

IVO vill uppmärksamma nämnden på att det är nämndens ansvar att följa det regelverk som finns och IVO förutsätter att nämnden vidtar de åtgärder som behövs för att komma tillrätta med bristerna. Vad IVO har sett i sin tillsyn utvecklas nedan.

Lokaler

IVO bedömer att verksamheten inte uppfyller kraven på att lokalerna ska vara anpassade så att de möjliggör en trygg och säker vård i enlighet med bestämmelserna i 7 kap. 1 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2016:55) om hem vård eller boende. Verksamhetens lokaler kan inte anses ge personalen möjlighet till uppsikt och överblick för att förebygga incidenter och upptäcka oförutsedda vårdbehov. Det ges inte heller möjlighet att se vilka personer som vistas i lokalerna i den utsträckning som krävs eller vad som sker i barnens/ungdomarnas lägenheter med tanke på att det inte är en sammanhängande lokal med gemensamma ytor.

IVO bedömer även att det strider mot normaliseringsprincipen att så unga personer som 14–15-åringar bor i egna lägenheter med självhushåll. Boendets utformning liknar ett stödboende för barn och unga 16-20 år. Ungdomar som är 16-17 år får endast placeras i stödboende om det finns särskilda skäl.

En av de vägledande principerna för individuellt inriktade insatser inom socialtjänsten är normalisering (Socialstyrelsen, *Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten* s 37-38). Vidare fördes begreppet normaliseringsprincipen fram i prop. 2005/06:46 (s. 41 f.) som föregick överföringen av ansvaret för ensamkommande barn till kommunerna 2006. Principen innebär att samma regler och sociala omvårdnadssystem så långt det är möjligt bör gälla för samtliga barn och unga som vistas i Sverige. Det slås fast att reglerna i SoL och i Socialstyrelsens föreskrifter ska tillämpas på boenden för ensamkommande barn. Enligt propositionen tillförsäkras på detta sätt de ensamkommande barn som i framtiden tas emot av kommunerna samma standard vad gäller vård och omsorg som övriga barn i Sverige. Ensamkommande barns behov ska utredas av socialtjänsten och den placering som görs ska följa samma regler som gäller för andra placeringar av barn.

Rågsveds HVB bedrivs i ett flerfamiljshus som består av ett antal lägenheter fördelat på flera våningsplan. Barnen/ungdomarna bor endera i enrumslägenheter med egna kök och badrum eller så delar två barn/ungdomar lägenheter där de har egna sovrum med gemensamt kök och badrum. Ingången till fastigheten är gemensam och det är möjligt för barnen/ungdomarna att röra sig mellan våningsplanen.

Det finns ett gemensamhetsutrymme i verksamheten, som är öppet del av dagen. På ett våningsplan finns akut- och korttidsboendet med 5 platser och ett kontorsrum. På övriga våningsplan är målgruppen asylsökande barn och ungdomar 14-17 år och barn och ungdomar 14-20 år med uppehållstillstånd. Ytterligare ett kontorsrum finns på ett av våningsplanen.

Av nämndens yttrande framgår att varje ungdom har en kontaktperson och att de tillsammans gör en kartläggning av ungdomens individuella

behov och upprättar en genomförandeplan. Ungdomen får individuellt stöd och för de barn/ungdomar som har behov av extra stöd t.ex. kring matlagning, upprättas en handlingsplan hur detta behov särskilt ska tillgodoses. Det finns personal tillgänglig ute i boendemiljön som hjälper och stöttar ungdomarna med exempelvis läxläsning. Nämnden beskriver att personalen i alla situationer och under hela dygnet har särskild uppmärksamhet på de yngre ungdomarna. De yngre ungdomarna placeras alltid i lägenheter nära kontorsutrymmena som finns på två av våningsplanen. Jämnåriga yngre ungdomar placeras så långt det är möjligt i samma lägenhet.

Vid inspektionen framkom att verksamheten haft problem med ett gäng som misstänktes ägna sig åt drogförsäljning, vistats utanför huset. När gänget tog sig in i huset och personal uppmärksammade att några inskrivna ungdomar kunde vara drogpåverkade vidtogs åtgärder i form av urinprovslämning och rondering av vaktbolag.

Målgrupp

IVO bedömer att verksamhetens olika målgrupper innebär en risk för att en vård av god kvalitet inte kan upprätthållas i enlighet med bestämmelserna i 3 kap. 3 § SoL. Personer som har olika behov eller väsentligt skiljer sig åt i ålder och mognad bör i regel inte bo, vårdas eller behandlas tillsammans. Möjligheten att göra en lämplighetsbedömning inför inskrivning försvåras av att målgrupperna är så olika. Av 3 kap. 3 HSLF-FS 2016:55 framgår att den som beslutar om inskrivningen ska göra en bedömning av om vården kan ges under trygga och säkra former. Vidare ska det beaktas om placeringen kan innebära negativ påverkan mellan de placerade personerna.

I fastigheten bedrivs akut- och korttidsboende på ett våningsplan. Målgruppen för den verksamheten är barn och unga som av olika anledningar är i behov av akut boende, stöd och omsorg. Placering kan ske med stöd av SoL eller lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (1990:52), LVU. Övrig målgrupp är ensamkommande barn och unga som har sökt asyl eller fått uppehållstillstånd.

Vid inspektionen framkommer att akut- och korttidsboendet har särskilt avdelad personal på våningsplanet. IVO noterar dock att ingången till fastigheten är gemensam och att det är möjligt för ungdomarna att röra sig mellan våningsplanen. Biträdande föreståndare uppger att det fungerar bra att ha akutverksamheten integrerad med övrig verksamhet.

Lämplighetsbedömningar

IVO bedömer att verksamheten inte dokumenterar lämplighetsbedömningar i enlighet med gällande bestämmelser i 3 kap. 2 - 4 §§ HSLF-FS 2016:55. IVO ser allvarligt på att bristen kvarstår sedan föregående inspektion (då verksamheten var ett stödboende). Av nämndens yttrande framgår att nämnden har för avsikt att genomföra ett antal förändringar i utformningen av lämplighetsbedömningarna så

att det framgår om verksamheten kan tillgodose ungdomens olika behov och om/hur placeringen kan komma att påverka de ungdomar som redan finns i verksamheten. Därför ställer IVO inte krav på åtgärd, men kan komma att följa upp dokumentationen av lämplighetsbedömningar.

Vid inspektionen granskade IVO fyra lämplighetsbedömningar och fann att de inte är individuellt utformade. De beskriver inte på vilket sätt den unges behov bedöms kunna tillgodoses på HVB med hänsyn till de arbetssätt och metoder som används samt personalens kompetens. Det saknas även en individuellt utformad bedömning av om vården kan ges under trygga och säkra former och beaktande av om placeringen kan innebära negativ påverkan mellan de placerade barnen/ungdomarna.

Samtal med barn och unga

IVO samtalade med två ungdomar inskrivna på Rågsveds HVB boende vid inspektionstillfället. Båda ungdomarna beskrev att de trivs på HVB och att de får hjälp av personalen.

Underlag

- Inspektionsprotokoll
- Yttrande från nämnden
- Kopia på lämplighetsbedömning

Underlaget för beslut har kommunicerats med nämnden.

Ytterligare information

Enligt 3 kap. 19 § socialtjänstförordningen (2001:937) ska IVO:s tillsyn av HVB som tar emot barn och unga omfatta regelbundna inspektioner. Inspektioner ska göras minst en gång per år. IVO ska i anslutning till en inspektion samtala med de barn och unga som samtycker till det.

IVO har genomfört en föranmäld inspektion vid Rågsveds HVB den 2 maj 2019.

Rågsveds HVB har två målgrupper:

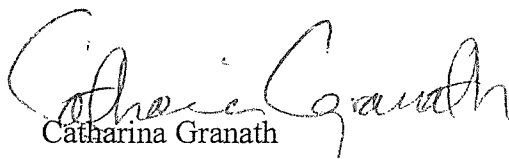
Rågsveds HVB boende med 36 platser för ensamkommande barn/ungdomar som har fått tillfälligt eller permanent uppehållstillstånd 14-20 år samt asylsökande barn/ungdomar 14-17 år. Vid inspektionstillfället var 9 flickor och 31 pojkar i åldrarna 14-20 år inskrivna.

Rågsveds akut- och korttidsboende, HVB med 5 platser och målgruppen är barn och unga 14-17 år som av olika anledningar är i

behov av akut boende, stöd och omsorg. Vid inspektionstillfället var 2 flickor och 4 pojkar i åldrarna 14-17 år inskrivna.

Beslut i detta ärende har fattats av inspektören Catharina Granath. Inspektören Christina Humble har deltagit i den slutliga handläggningen. Inspektören Jeanette Ekstedt har varit föredragande.

För Inspektionen för vård och omsorg

Catharina Granath

Jeanette Ekstedt

